

Handlingsplan

för förtroendevalda vid hot,
våld eller trakasserier samt
krishantering

Socialdemokraterna i Kronoberg

Inledning

Att förtroendevalda utsätts för hot, våld eller trakasserier på grund av sitt politiska uppdrag är ett hot mot det demokratiska systemet på flera sätt. Det kan dels bli svårare att rekrytera och behålla politiker, dels kan vårt öppna samhälle påverkas om för många skyddsåtgärder måste sättas in. I slutänden kan även den demokratiska beslutsprocessen påverkas.

Syfte

Denna handlingsplan utgör ett stöd för agerande och åtgärder som bör vidtas för och av förtroendevalda som riskerar att drabbas eller har drabbats av olika former av hot, våld eller trakasserier.

Syftet är att den eller de som drabbas:

- inte ska påverkas i sitt beslutsfattande
- i övrigt ska kunna utföra sitt uppdrag utan inskränkningar
- ska känna godtagbar trygghet och säkerhet med uppdraget och i övriga sammanhang

Vad är trakasserier, hot och våld?

Otillåten påverkan är ett samlingsbegrepp för trakasserier, hot och våld. Med otillåten påverkan avses allvarliga trakasserier och hot samt våldssituationer mot person eller egendom, som utöver att vara ett stort arbetsmiljöproblem riskerar att påverka den enskildes beslut och som därför i förlängningen kan utgöra ett hot mot demokratin.

Hot

Den som med eller utan vapen hotar med brottslig gärning på sätt som är ägnat att hos den hotade framkalla allvarlig fruktan för egen eller annans säkerhet till person eller egendom, kan dömas till olaga hot.

Det är alltid den drabbade personens subjektiva uppfattning som avgör om en situation är att uppfatta som hotfull och alla situationer bör därför tas på allvar. Hot och våld som den utsatta personen upplever eller utsätts för på sin fritid och som riktar sig mot den

förtroendevaldas utövning ska hanteras i enlighet med denna handlingsplan, liksom

situationer där en förtroendevalds närstående drabbas av direkta eller indirekta hot eller hot om våld.

Våld

Våld är en handling mot någon som medför skada, fysisk eller psykisk, på den som blir utsatt för handlingen.

Den som tillfogar en annan person kroppsskada, sjukdom eller smärta, eller försätter honom eller henne i vanmakt eller något annat liknande tillstånd, kan dömas för misshandel.

Trakasserier

Trakasserier omfattar ett brett spektrum av beteenden av en stötande karaktär. Med trakasserier avses obehagliga telefonsamtal, ofredande och angrepp genom exempelvis sociala medier. Hot som framförs via sociala medier är oftast anonyma, hårdare och råare till sin karaktär. Tecken på kartläggning eller att oönskade varor har beställts i den förtroendevaldes namn i syfte att hämnas eller av annat skäl väcka obehag, kan också anses som trakasserier.

I vissa situationer kan trakasserier betraktas som ofredande, olaga förföljelse eller fridkränkingsbrott och är därmed straffbara gärningar.

Förtroendevalda ska *alltid* rapportera händelser, stora som mindre, till partidistriktets säkerhetsansvariga, dvs förste ombudsmannen.

Råd till förtroendevalda som blir eller kan bli utsatta för trakasserier, hot och våld - vägledning

Sociala medier

Tänk kritiskt på ditt agerande i sociala medier. Berätta att du varit någonstans efteråt, inte innan eller när du faktiskt är där. Berätta aldrig om annan (vän, partikollega, barn). Stäng av platstjänster. Välj vem som ser vad. Undvik att föra diskussioner via sociala medier om

det finns misstanke att motparten inte kan föra en saklig dialog. Radera inte hot, utan ta skärmdump av hotet.

Försändelser

Får du hotelsebrev, spara brev och kuvert, kontakta säkerhetsansvarig för vidare bedömning om åtgärder. Om det inkommer försändelse med misstänkt farligt innehåll ska du genast kontakta polis och säkerhetsansvarig.

Internet

I de fall hot sker via e-post, sociala medier eller motsvarande ska en skärmdump tas för att ligga till grund för en polisanmälan och bevis. Kontakta säkerhetsansvarig för vidare bedömning om säkerhetsåtgärder.

Telefonhot

Om någon ringer och framför ett hot, försök att hålla samtalet igång så länge som möjligt och lyssna till rösten, sättet att uttrycka sig, eventuella bakgrundsljud, etc. Anteckna allt som sagts och dina intryck av personen. Finns möjlighet så spela in samtalet. Ta därefter kontakt med säkerhetsansvarig för vidare bedömning av åtgärder.

Var uppmärksam på telefonsamtal där den som ringer frågar efter uppgifter om bostad, familj och levnadsvanor, etc. Det kan handla om att någon försöker kartlägga dig och dina levnadsvanor för att utnyttja vid en hot- och våldssituation. Lämna aldrig ut några personliga uppgifter via telefon.

Om situation uppstår

- Vid hot om våld provocera inte, uppträd lugnt och gå våldsverkaren till mötes. Försvara inte värdeföremål med risk för liv och skada.
- Gå inte för nära och avvakta med frågor som kan uppfattas personliga tills du känner dig säker på att du är accepterad.
- Skapa andrum. Det kan du t ex göra genom att ni flyttar er till en annan plats.
- Ta den andre på allvar. Visa respekt för känslöyttringar. Lita på din egen kompetens och intuition.
- Avstå från att hota. Då undviker du att trappa upp konflikten.

- Håll dig till sakfrågan. Avstå från personliga anmärkningar.
- Undvik vinnare – förlorare situationen. Försök i stället att föra en diskussion där båda kan känna sig delaktiga i att lösa ett problem.
- Genom att bemöta aggressioner på ett sansat sätt minskas risken för våld och hot. Försök behålla lugnet. Om det eskalerar försvara dig – använd det våld som krävs för att skydda dig eller rädda liv. Välj tillfälle noga och larma.
- Larma vid behov andra personer på lämpligt sätt (larmknapp, telefon eller rop).
- Dokumentera händelsen snarast; tid, plats, orsak och åtgärder.

Efter incident

Rapportera incidenten skyndsamt till säkerhetsansvarig. Hot och våld ska alltid polisanmälas. Den säkerhetsansvariga fyller i blanketten incidentrapportering (bilaga 1). Det behöver inte vara den drabbade som lämnar in polisanmälan utan det kan göras av någon annan, t ex partiets säkerhetsansvariga eller regionens/kommunens säkerhetsansvariga. Rädsla för att bli utsatt för repressalier kan vara en orsak att personen inte själv vill göra anmälan. Den drabbade bör dock vara medveten om att den hotande personen/förövaren i allmänhet inte har några svårigheter att förstå vem som ytterst ligger bakom att han/hon har blivit polisanmäld.

Rutin bör vara att alltid begära att en polisanmälan ska vara åtkomstskyddad (ej offentlig).

Stöd och råd ges av partiets säkerhetsansvariga som i samverkan med regionens/kommunens säkerhetsansvariga och polisen gör bedömning om eventuella skyddsåtgärder.

Information till media

Det är viktigt att eventuell information till medierna efter en incident med hot, våld eller trakasserier inte sker förrän den drabbade, Polismyndigheten (förundersökningsledare) och partiets säkerhetsansvariga samt regionens/kommunens säkerhetsansvariga är överens om, hur och i vilken utsträckning så ska ske. Detta måste bedömas från fall till fall.

Roller och ansvar

Polisen

Den lokala polisen har huvudansvaret för personskydd av förtroendevalda i regioner och kommuner, vilket innebär att den polisiära handläggningen av ärenden om hot och våld mot förtroendevalda främst är en uppgift för Polismyndigheten.

Alla former av hot och våld ska polisanmälas. Antingen kan den som utsatts själv göra detta direkt till polisen, eller också kan man vända sig till säkerhetsansvarig för att tillsammans göra en första bedömning. Akuta brott ska alltid anmälas direkt till polisen via 112. Anmälan av brott görs annars via 114 14 eller via polisens hemsida. Det är viktigt att vid anmälan berätta att du är förtroendevald, detta för att utredningen ska hamna rätt, dvs hos polisens Demokratigrupp som är de som arbetar med denna typ av brott.

Partiet

Säkerhetsansvarig inom Socialdemokraterna i Kronoberg är partidistriktets förste ombudsman som har huvudansvaret för samordningen av partiets säkerhetsarbete i länet. Informera alltid säkerhetsansvarig om händelser, större som mindre, för att vi i partiet ska ha en helhetsbild av säkerhetsläget.

Partiets samtliga förtroendevalda i Kronoberg ska alltid kunna få råd, hjälp och stöd av partidistriktet vid oro eller utsatthet.

Krishantering

Krishanteringsgruppen ska ha stor flexibilitet och kunna lösa sina uppgifter på det sätt som passar just den situation som uppkommit. Krishanteringsgruppen leds av partidistriktets ordförande eller av denne särskilt utsedd person, beroende på krisens art. Gruppens arbete är av tillfällig karaktär och upphör när krishanteringen är avslutad.

Krishanteringsgruppen består av:

- Partidistriktets ordförande
- Partidistriktets förste ombudsman
- Gruppledare där situationen uppstått

Krishanteringsgruppen kan vid behov knyta till sig ytterligare personer.

Krishanteringsgruppens främsta uppgift är att ta ett fast grepp kring händelsen för att försöka styra utvecklingen.

Viktiga telefonnummer

Kronobergs partidistrikt

Lovisa Alm, förste ombudsman och säkerhetsansvarig
072-717 51 52 alt. 070-567 16 01

Monica Haider, partidistriktsordförande
072-538 37 57

Polisen

Akuta ärenden
112

Övriga ärenden
114 14